

Asia: VN/28472/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajia pyydetään lausumaanluonnoksesta hallituksen esitykseksi. Lausunnossa pyydetään tarkastelemaan keskeisiä ehdotuksia, toteuttamisvaihtoehtoja, vaikutuksia, säätämisyjärjestysperusteluja sekä pykäläehdotuksia ja niiden perusteluja.

Pidän esitettyä lainmuutosta perusteltuna ja tarpeellisenä. Kuten esityksessäkin todetaan, esitetty muuntamismahdollisuus tulisi todennäköisesti erittäin harvoin sovellettavaksi. Muutos voi kuitenkin yksittäistapauksessa olla tärkeä, sillä se voi edesauttaa sitä, että ulkomailla kuolemanrangaistukseen tuomittu Suomen kansalainen voidaan mahdollisesti saada siirretyksi Suomeen suorittamaan vapaudenmenetykseksi muunnettua rangaistusta. Muutos voi myös mahdollistaa sen, että Suomeen paennut ulkomailla vakavien rikosten perusteella kuolemaan tuomittu henkilö voidaan saattaa oikeudelliseen vastuuseen teoistaan. Kuolemanrangaistuksen kohdalla mahdollisuus seuraamuksen täytäntöönpanoon Suomessa on erityisen merkittävä siksi, ettei henkilöä ole mahdollista luovuttaa valtioon, jossa häntä uhkaa kuolemanrangaistuksen täytäntöönpano.

Täytäntöönpanolle ja seuraamuksen muuntamiselle asetetut edellytykset ovat sääntelyn oikeudenmukaisen soveltamisen kannalta erittäin keskeisiä. Tärkeää on, että muuntaminen edellyttää tuomion antaneen valtion pyyntöä tai suostumusta, koska useampikertaisen rankaisemisen välttämiseksi tuomion antaneen valtion tulee tunnustaa Suomessa täytäntöönpanantu seuraamus tuomion asianmukaiseksi ja riittäväksi täytäntöönpanoksi. Koska kuolemanrangaistuksia voidaan eri maissa tuomita hyvinkin monenlaisista ja vakavuudeltaan eri asteisista teoista, täytäntöönpanon kannalta tärkeä on täytäntöönpanon edellytykseksi asetettu kaksoisrangaistavuuden vaatimus sekä se, että seuraamukseksi määrätään Suomen laissa vastaavasta rikoksesta säädetty vapaudenmenetys. Ihmis- ja perusoikeusvelvoitteiden näkökulmasta olennaista on myös se, että muuntamisen edellytyksenä on riittävä selvitys alkuperäisen oikeudenkäynnin oikeudenmukaisuudesta.

Minna Kimpimäki
Lapin yliopisto